

นโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Educational Development Policies on the Sufficiency Economy Philosophy in Pathum Thani Province

พีรพงศ์ กนกเลิศวงศ์*

Perapong kanoklertwonges

นักวิชาการอิสระ

Independent Academician

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) แนวทางการพัฒนานโยบายการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการนำนโยบายการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการจัดกลุ่มย่อยถกแถลงโดยใช้แนวทางคำถามปลายเปิดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา จำนวน 3 กลุ่ม รวม 17 ท่าน ใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มย่อย ถกแถลงจากผู้ให้ข้อมูลหลักมาประมวลและนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาสำคัญ คือ ผู้บริหารบางส่วนยังพบว่ามีปัญหาการนำนโยบายการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในด้านด้านการพึ่งตนเอง และด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (2) แนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติและผู้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการนำนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน สำหรับปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการนำนโยบายการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้านไปสู่การปฏิบัติให้สำเร็จควรมีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ (1) การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (2) การบริหารจัดการงบประมาณ (3) การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ (4) การมีส่วนร่วมของประชาชน (5) การบริหารจัดการข้อมูลข่าวสาร และ (6) การวัดประเมินผลการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: นโยบาย, การศึกษา, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objective of this research was to study (1) problems of educational development policies based on the Sufficiency Economy Philosophy (2) development guidelines for educational development policies based on the Sufficiency Economy Philosophy and (3) critical factors that contribute to successfully putting effective educational development policies in Pathum Thani province on the sufficiency economy philosophy into practice. This qualitative research information was gathered by using focus group discussion method and guidelines of open-ended questions to collect data of 3 groups with a total of 17 samples (administrators) who are the from the executive offices of the basic education and school administration. The data obtained from focus group

discussions of key informants were analysis, synthesis contents, interpretation and presentation of data in a description. The research findings revealed that (1) the significant problem was some executives found that there is a problem of education development policy based on the turning the philosophy of sufficiency economy into action in the aspect of self-reliant and sustainable development (2) the major development guidelines were the executives should encourage operators and those people in the community to get involved in order to develop education policies into practice efficiently and (3) the major success factors were due to the leadership qualities of executives and community participation. The factors that contribute significantly to the effective of educational policy in Pathum Thani province, according to the philosophy of sufficiency economy, and the aspects which are important for success are comprised of 6 elements: (1) human resources, (2) money, (3) material, (4) market, (5) message, and (6) measurement.

Keywords: policy, education, the sufficiency economy philosophy

บทนำ

การพัฒนาคนถือเป็นภารกิจสำคัญที่ประเทศต่างๆ มักจะมีการกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญ สำหรับในประเทศไทยนั้น รัฐบาล องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานพัฒนาคน และสังคมมาอย่างต่อเนื่อง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 มีการทบทวนทิศทางการพัฒนาประเทศไทยโดยเริ่มมองที่คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น เปิดโอกาสให้องค์กรและชุมชนเข้ามาสนับสนุนการเรียนรู้ พื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาประชากรรัฐ ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ได้ยึดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ ด้วยการยึดหลักการทำงานพัฒนาโดยเอาการพัฒนาคนเป็นตัวตั้งและยึดหลักผลประโยชน์ของประชาชน สังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน และการพึ่งตนเอง โดยดำเนินการอย่างบูรณาการที่อาศัยความรู้รักสามัคคีของทุกฝ่ายและเป็นไปตามลำดับ (ธีรพงษ์ มหาวิโร, 2550, น. 11)

“ความพอเพียง” ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายว่า ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมกันในตัวที่ดีพอต่อผล

กระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายใน รวมถึงจะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน (สกลรัตน์ กุมพาศ, 2550, น. 1) ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติทุกระดับโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา ความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สกลรัตน์ กุมพาศ, 2550, น. 2)

ด้วยการพัฒนาที่ยึดเอาคนเป็นศูนย์กลางดังกล่าว คณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และคณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จึงมีการกำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการ

สอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป้าหมายไว้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต่ำกว่า 80 แห่ง

ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกจังหวัดจำนวน 800 แห่ง

ระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาตามนโยบายดังกล่าวที่มุ่งผลถึงความยั่งยืนอย่างแท้จริง จึงเริ่มปลูกฝังปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชนตั้งแต่วัยเด็กหรือเยาวชนผ่านระบบการศึกษาดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นนโยบายในการปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้เรียน โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน แล้วนำไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งในระยะแรกนำไปใช้ในเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 175 เขตทั่วประเทศ เขตพื้นที่ละ 1 โรงเรียน เพื่อเป็นโรงเรียนนำร่อง แล้วขยายผลสู่โรงเรียนต่างๆ ทั้งนี้ โรงเรียนแต่ละแห่งสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนได้ตามบริบทในแต่ละพื้นที่ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550, น. 23) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนนั้น จะต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนหลายๆ ด้าน ที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้

ความสำคัญในการนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม

ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในปี 2558-2560 โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานกับภาคีความร่วมมือด้านการศึกษาให้มีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และมุ่งสู่ความยั่งยืน โดยขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตร่วมใจกันดำรงศักยภาพในการเป็น “สถานศึกษาพอเพียง” และพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาอย่างน้อย 1 ศูนย์ ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอน การบริหารจัดการ การศึกษาอย่างเป็นระบบและกลมกลืน โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การปลูกฝัง อบรมบ่มเพาะผู้เรียนให้มีอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง และสามารถประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งจะต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำรงมาตรฐานของสถานศึกษาพอเพียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติ โดยผู้บริหารต้องดำเนินให้มีประสิทธิภาพทั้งสมรรถภาพด้านความรู้ ทักษะ และมีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดทั้งมีจรรยาบรรณวิชาชีพการเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(สพฐ.) ซึ่งเป็นสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จังหวัดปทุมธานีซึ่งนำนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาทั้งจังหวัด ประกอบด้วย 2 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ เขต 1 ครอบคลุมหน่วยการจัดการศึกษาอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสสามโคก และอำเภอคลองหลวง จำนวนทั้งหมด 99 โรงเรียน และเขต 2 อำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี และอำเภอนองเสือ ครอบคลุมจำนวน 67 โรงเรียน มอบหมายให้สถานศึกษาเป็นผู้นำดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมนำความรู้และน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยการกำหนดหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ และวัดประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งแต่ละโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการศึกษาที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะด้านวิชาการที่สามารถนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้และปฏิบัติให้เกิดผลตามเป้าหมายของการบริหารจัดการสถานศึกษาตามขอบข่ายงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

ความสำคัญดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในหน่วยงานจัดการศึกษาของจังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางและวิสัยทัศน์เพื่อนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดปทุมธานีให้นำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนานโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพ

ในการนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2543) ได้แสดงความหมายของการบริหารจัดการไว้คล้ายกันว่า การบริหารจัดการเป็นกระบวนการบริหารจัดการ หรือแนวทางปฏิบัติเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่กระบวนการบริหารจัดการของแต่ละแนวคิดมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ธงชัย สันติวงษ์ กล่าวถึง กระบวนการบริหารจัดการที่แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ โดยเน้นการเป็นผู้นำขององค์การที่ต้องประสานกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษา

ทฤษฎีการบริหารจัดการการศึกษาของ Campbell, et al. (1983) ได้นำเสนองานบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า ประกอบด้วย (1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และกฎของโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน (2) กำหนดกลยุทธ์และมาตรการที่นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน (3) จัดตั้งและประสานงานในองค์กรเพื่อการนำนโยบาย แผนงาน โครงการไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ ผู้บริหารจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้บุคลากรเข้าใจระบบงาน (4) จัดหาแหล่งสนับสนุนทรัพยากร รวมถึงการบริหารทรัพยากรและงบประมาณให้เพียงพอและประสบผลสำเร็จ (5) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และสร้างการยอมรับในการบริหารจัดการ (6) บริหารจัดการให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ และมีเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า

แนวคิดและทฤษฎีการเป็นผู้นำเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (behavioral theories)

1. ทฤษฎีความเป็นผู้นำของมหาวิทยาลัย

ไอโอวา (University of Iowa Studies) โรนาลด์ ลิพพิท (Ronald Lippit) และราล์ฟ ไวท์ (Ralp White) นักวิจัยของมหาวิทยาลัยไอโอวา ทำการศึกษาโดยทดลองกับเด็ก ๆ อายุประมาณ 10 ขวบ และได้แบ่งภาวะออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) ภาวะการเป็นผู้นำแบบอัตตานิยม (autocratic style) หรือการเป็นผู้นำแบบเผด็จการ โดยผู้นำแบบนี้จะรวมอำนาจการตัดสินใจไว้ที่ตนเองเป็นหลัก 2) ภาวะการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย (democratic style) เป็นผู้นำที่เปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) ภาวะการเป็นผู้นำแบบการปล่อยเสรี (lassie-faire style) เป็นผู้นำที่มอบอำนาจให้ผู้บังคับบัญชาได้ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยผู้นำจะคอยสังเกตการณ์อยู่ห่าง ๆ เท่านั้น จากการสภาวะการเป็นผู้นำทั้ง 3 รูปแบบพบว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาจะชอบผู้นำแบบประชาธิปไตยมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ภาวะการเป็นผู้นำทั้ง 3 รูปแบบต่างสามารถนำมาประสมกันให้เกิดแก่งอ้งการและทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความเหมาะสม

2. ทฤษฎีภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สเตท (The Ohio State Studies) ในช่วงปี ค.ศ. 1945 ฟริชแมน (Fleishman) และเพื่อนร่วมงานของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สเตทได้ทำโครงการวิจัยเกี่ยวกับผู้นำ โดยวิเคราะห์ถึง องค์ประกอบอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้นำ 2 อย่าง คือ (1) ผู้นำที่มุ่งงาน (initiating structure) จะมีความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการก่อสร้างช่องทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคลทุกคน สามารถอธิบายถึงวิธีการทำงาน และสามารถนำศักยภาพของผู้ใต้บังคับบัญชาออกมาใช้ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ และเกิดประสิทธิผลแก่องค์การมากที่สุด (2) ผู้นำที่มุ่งคน (consideration) จะมีลักษณะดูแลเอาใจใส่ มีมิตรภาพที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความเต็มใจ

3. ทฤษฎีภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan Studies) ในปี ค.ศ. 1947 เรนลิส ลิเคอร์ท (Rensis Likert) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยศึกษาว่าทำอย่างไรจึงจะจัดการกับความพยายามของบุคคล เพื่อที่จะทำให้วัตถุประสงค์

ด้านการผลิตและความพอใจสำเร็จได้อย่างดีที่สุด

จากการศึกษาดังกล่าวได้มีรูปแบบพฤติกรรมของผู้นำ 2 รูปแบบ ได้แก่

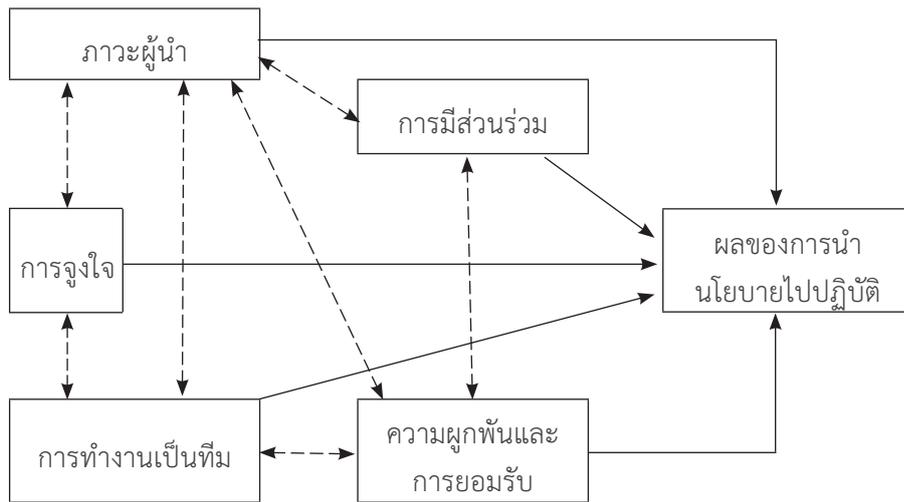
1. ผู้นำที่มุ่งเน้นคน (employee centered) จะมีลักษณะที่มุ่งเน้นการให้สวัสดิการแก่ลูกน้อง

2. ผู้นำที่มุ่งเน้นผลผลิต (production centered) จะมีลักษณะที่มุ่งเน้นความสำเร็จในการทำงาน ในภายหลัง ลิเคอร์ทได้ศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของผู้นำแบบมีส่วนร่วม เช่น ผู้นำควรใช้การประชุมของกลุ่มเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของพนักงานในการทำงานตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร ความร่วมมือ และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยผู้นำแบบมีส่วนร่วมจะช่วยสนับสนุนและแนะแนวทางการตัดสินใจของกลุ่ม และมุ่งเน้นให้พวกเขาทำการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา และต้องมีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคนิค มีพฤติกรรมสนับสนุน ผู้นำจะให้ตนเองเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ที่ออกมา เพื่อให้มีผลผลิตสูง คุณภาพของการทำงานสูง การขาดงานต่ำ และอัตราการร้องทุกข์ต่ำ (Likert, 1961 อ้างถึงใน วิเชียรวิทย์อุดม, 2550, น. 67)

ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ (organization development model)

ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ เน้นศึกษาปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติในแง่ของการสร้างความผูกพันและการยอมรับ เพื่อมุ่งสนองต่อความต้องการทางจิตวิทยาและทางสังคมมนุษย์ ความสนใจในลักษณะนี้จึงเป็นเรื่องของการนำตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การมาประยุกต์โดยตรง ตัวแบบนี้จึงเน้นที่การมีส่วนร่วม (participation) ขององค์การเป็นสำคัญ ภายใต้ฐานคิดที่ว่า การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ การนำนโยบายมาปฏิบัติให้บังเกิดความสำเร็จจึงน่าจะเป็นเรื่องของการจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันของสมาชิกในองค์การ การมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการยอมรับ ตลอดจนการสร้างทีมงานมากกว่าการมุ่งใช้การควบคุม หรือใช้อำนาจทางรูปนัยของผู้บังคับบัญชา (วรเดช จันทรศร, 2556, น. 136)

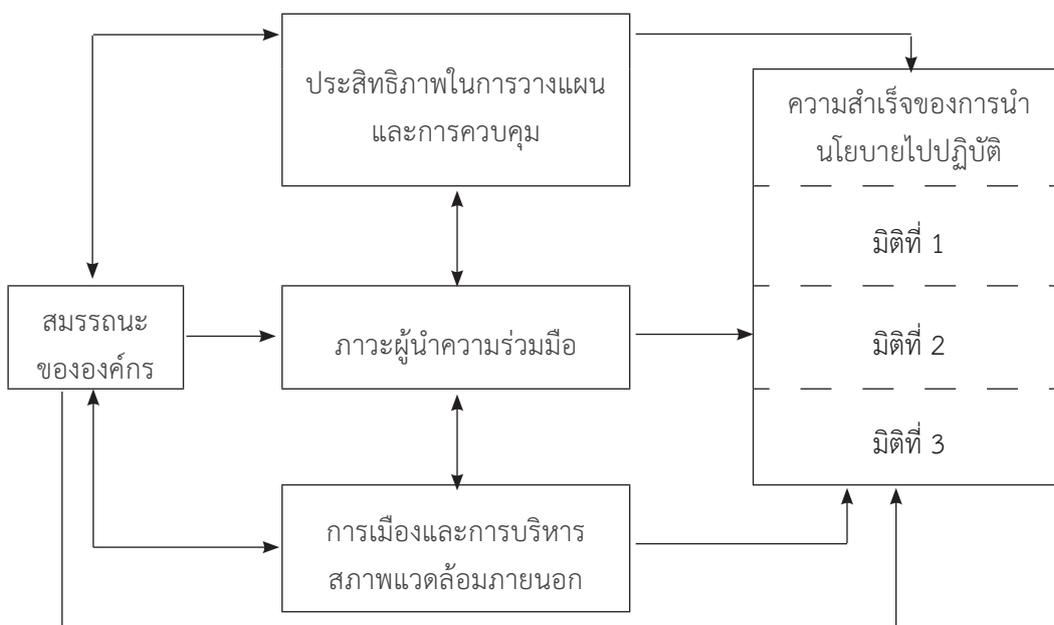
ภาพ 1 ตัวแบบด้านพัฒนาองค์การ

ที่มา. จาก ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (น. 136), โดย วรเดช จันทรศร, 2556, กรุงเทพฯ ฯ: พริกหวาน.

ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ตัวแบบเชิงบูรณาการ (integrative model)

ตัวแบบเชิงบูรณาการ เป็นตัวแบบที่รวบรวมแนวคิดทั้ง 5 ตัวแบบมาไว้ โดยมุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ ดังที่ได้แสดงไว้ในแผนภูมิที่ 29 ซึ่งแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 มิติด้วยกัน ได้แก่ มิติที่หนึ่ง เป็นการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายจากผลผลิต ผลลัพธ์

และผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่สองเป็นการวัดถึงผลกระทบของนโยบาย และมิติที่สาม เป็นการวัดว่าผลของนโยบายนั้นสามารถส่งประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้หรือไม่ ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณานั้นมาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก (วรเดช จันทรศร, 2556, น. 143-144)

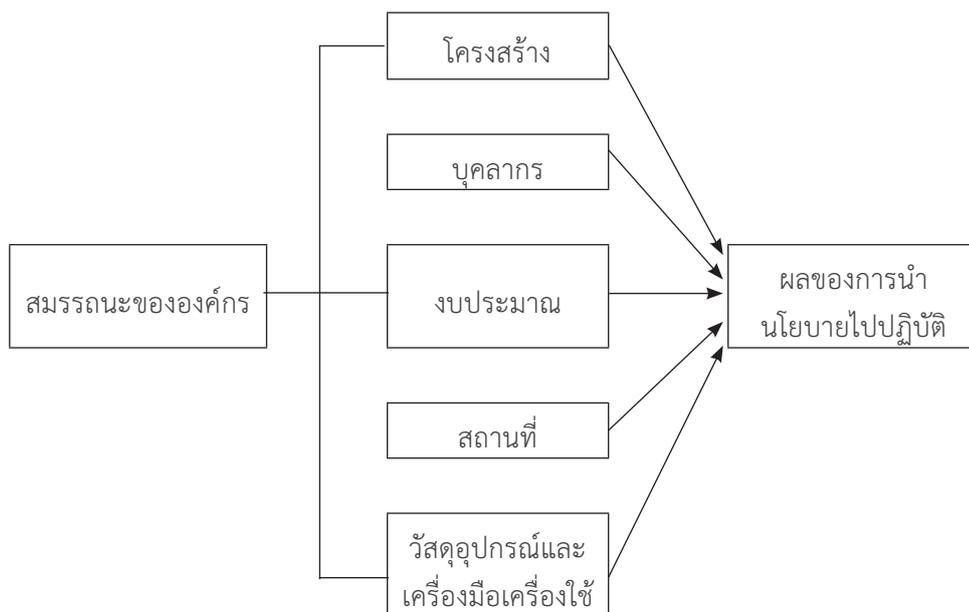
ภาพ 2 ตัวแบบเชิงบูรณาการ

ที่มา. จาก ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (น. 143-144), โดย วรเดช จันทรศร, 2556, กรุงเทพฯ ฯ: พริกหวาน.

ตัวแบบเชิงบูรณาการ มุ่งแสวงหาผลผลกระทบของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ โดยมีตัวแปรอิสระซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทั้งหมด 4 ปัจจัย คือ (1) สมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยย่อย 5 ปัจจัย คือ โครงสร้างองค์กร งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ (2) ประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม (3) ภาวะผู้นำและความร่วมมือ และ (4) การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

ตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ: ตัวแบบทางด้านการจัดการ (management model)

ตัวแบบด้านการบริหารจัดการ ตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีองค์การ เน้นให้ความสนใจไปที่สมรรถนะขององค์กร เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบาย

ภาพ 3 ตัวแบบทางด้านการจัดการ

ที่มา. จาก ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (น. 133-134) โดย วรเดช จันทรรศ, 2556, กรุงเทพฯ: พรทิทวาน.

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามหน่วยการศึกษาจังหวัดปทุมธานีดำเนินการ มีดังนี้

1. ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy philosophy) 8 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความพอประมาณ (moderation) (2) ความมีเหตุผล (rationality) (3) การมีภูมิคุ้มกัน (self-immunity)

ไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด ในลักษณะนั้นนโยบายที่จะประสบความสำเร็จได้จึงต้องอาศัยโครงสร้างองค์ขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์การจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านการบริหารและด้านเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้องค์การยังต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้และงบประมาณ ตัวแบบนี้จึงเป็นความพยายามที่จะศึกษาหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยแก้ที่ตัวองค์การ เช่น การขาดเงินทุน การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความล่าช้าในการสรรหาบุคลากร ความล่าช้าในการจัดตั้งระบบงานต่าง ๆ เป็นต้น (วรเดช จันทรรศ, 2556, น. 133-134)

(4) การพึ่งตนเอง (self-reliance) (5) การเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม (strengthening the qualities of people in both knowledge and morality) (6) การรวมกลุ่ม (cohesiveness) (7) การสร้างเครือข่าย (network establishment) และ (8) ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน (equilibrium and sustainable development)

2. ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อแนวทางการพัฒนา นโยบายการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน

3. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการนโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จด้วย 6M ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (1) การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (man) (2) การบริหารจัดการงบประมาณ (money) (3) การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ (material) (4) การให้บริการประชาชน (market) (5) การบริหารจัดการข่าวสาร หรือ ข้อมูลข่าวสาร (message) และ (6) การวัดผลหรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน (measurement)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เป็นการศึกษาวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์ด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมได้จากสภาพการณ์ตามความเป็นจริงและนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะรวมความสำคัญของการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อศึกษาสำรวจตามข้อเท็จจริง ความสัมพันธ์และแนวโน้มของเหตุการณ์เชิงนโยบาย การปฏิบัติจริง และผลกระทบในปัจจุบัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่งด้วยกัน คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) โดยศึกษา นโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อของนโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพนโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลจากการจัดกลุ่มย่อย ถกเถียง (focus group discussion) กับกลุ่มผู้บริหารการศึกษาและสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี 3 กลุ่ม (รวม 17 ท่าน) ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบของนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเพิ่ม

ประสิทธิภาพนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาการศึกษาจังหวัดปทุมธานี

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ข้อมูลทุติยภูมิเป็นการศึกษานโยบายการพัฒนาการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นเอกสาร คำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หนังสือ งานวิจัยของหน่วยบริหารการศึกษาจังหวัดปทุมธานีที่ได้มีการเก็บรวบรวมไว้เป็นหลักฐานต่างๆ เพื่อนำมาสังเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบ

3. ระยะเวลาดำเนินการ 4 เดือน ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2560 – สิงหาคม 2560

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และโรงเรียนใน สพฐ. เขต 1 และ 2 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 166 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างและเลือกแบบเฉพาะเจาะจงผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 ท่าน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา จำนวน 15 ท่าน โดยสุ่มเลือกผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สพฐ. เขต 1 และ เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบจัดกลุ่มย่อย ถกเถียงตามแนวทางคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) การเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิจัดเก็บโดยใช้การจัดกลุ่มย่อย ถกเถียง (focus group discussion) กับผู้บริหารที่เป็น

กลุ่มตัวอย่างตามประเด็นหรือแนวทางคำถามกว้างๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการที่มีการเก็บรวบรวมไว้แล้ว รวมทั้งหนังสือ คำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สถานศึกษาได้มีการทำไว้ก่อนหน้านี้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มย่อย ถกแถลงจากผู้ให้ข้อมูลหลักมาประมวลและนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 1) พบว่า ผู้บริหารที่เข้าร่วมกลุ่มย่อย ถกแถลงมองเห็นถึงปัญหาในทิศทางส่วนใหญ่เป็นไปในทางเดียวกันโดยเห็นว่าปัญหาที่มีผู้เห็นด้วยมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการพึ่งตนเอง ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านการเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนานโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 2) พบว่า ผู้บริหารที่เข้าร่วมกลุ่มย่อย ถกแถลงมองเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าแนวทางการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้านมีความสำคัญต่อการพัฒนานโยบายการศึกษาในจังหวัดปทุมธานี

3. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการนำนโยบายการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 3) พบว่า ผู้บริหารที่เข้าร่วมกลุ่มย่อย ถกแถลงส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า ปัจจัยภายในคือผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้น

ฐานและโรงเรียนใน สพฐ. เขต 1 และ 2 จังหวัดปทุมธานีมีความเป็นผู้นำสูง เช่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจเพื่อให้การนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ส่วนปัจจัยภายนอกผู้ให้ข้อมูลต่างมีความคิดเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและสังคมที่ตั้งของโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องอย่างมากต่อการนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผล

1. ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 1) พบว่า ผู้บริหารที่เข้าร่วมกลุ่มย่อย ถกแถลงมองเห็นถึงปัญหาในทิศทางส่วนใหญ่เป็นไปในทางเดียวกันโดยเห็นว่าปัญหาที่มีผู้เห็นด้วยมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการพึ่งตนเอง ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้านการเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาการนำนโยบายสู่การปฏิบัติทั้ง 3 ด้านซึ่งเป็นเชิงนามธรรมและเป็นกระบวนการที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจึงอาจจะทำให้เกิดความยากในการปฏิบัติในระยะสั้น

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนานโยบายการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อ 2) พบว่า ผู้บริหารที่เข้าร่วมกลุ่มย่อย ถกแถลงมองเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าแนวทางการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้านมีความสำคัญต่อการพัฒนานโยบายการศึกษาในจังหวัดปทุมธานี โดยแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติและผู้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการนำนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเปิดรับข้อเสนอแนวทางการพัฒนานโยบายการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาและประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อจะได้มีมุมมองใหม่ๆ จากข้อเสนอของภาคประชาชนใน

แนวทางการพัฒนานโยบายการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปในทิศทางตามความเป็นจริงในชุมชน

3. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปทุมธานีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 3) ซึ่งผู้บริหารที่เข้าร่วมกลุ่มย่อย ถกแถลงส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า ปัจจัยภายในคือผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนใน สพฐ. เขต 1 และ 2 จังหวัดปทุมธานี มีความเป็นผู้นำสูง เช่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจเพื่อทำให้การนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำหน่วยงานหรือองค์กรจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลและเป็นแบบอย่างต่อบุคคลและกลุ่มบุคคลในหน่วยงานหรือองค์กรนั้นๆ เพื่อจะนำองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยภายนอกผู้ให้ข้อมูลต่างมีความคิดเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและสังคมที่ตั้งของโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องอย่างมากต่อการนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วรเดช จันทรร (2554) ที่เห็นว่า การมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะเป็นช่องทางที่ช่วยให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจร่วมกัน และทำให้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรนำข้อคิดเห็นของผู้บริหารมาเป็นแนวทางในการนำนโยบายพัฒนาการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติตามกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน

2. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำสูง เนื่องจากศักยภาพของผู้นำจะมีส่วนส่งเสริม เป็นแบบอย่าง และกระตุ้นผู้ปฏิบัติงานทำให้องค์กรหรือสถานศึกษานั้นๆ สามารถนำนโยบายการพัฒนาการศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จ

3. ควรส่งเสริมการฝึกอบรมบุคลากรทุกระดับเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและเข้าใจแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ 8 ด้านที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษานโยบายการพัฒนาการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาพของผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา และภาคประชาชน ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบถึงความเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรในมุมมองของประชากรกลุ่มอื่นๆ ที่ไม่ใช่เป็นผู้บริหารองค์กร

2. ควรมีการศึกษานโยบายการพัฒนาการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดอื่นๆ หรือภาคอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำการเปรียบเทียบในแง่มุมต่างๆ ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีความคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนานำนโยบายการพัฒนาการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

References

- Campbell, L. D., et al. (1983). Study of the variability of the endogenous energy output by adult roosters and a determination of the available energy of nine different feedstuffs. *J. Sci. Food Agric.*, 34(1), 221-226.
- Chandarasorn, W. (2011). *To induce major economic applications in the public sector*. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University. (in Thai)
- Chandarasorn, W. (2013). *An integrated theory of public policy implementation* (6th ed.). Bangkok: Prikwan. (in Thai)
- Charoenwongsak, K. (2007). The course of sufficient economy in schools: How to make achievement. *Education Today*, 7(1), 340-349. (in Thai)
- Kamutmat, S. (2008). Management the concept of sufficiency economy of education executive, Educational service area office 3, Ubon Ratchathani district. *Polytechnic Journal North East*, 5(1), 1-15. (in Thai)
- Mahaveero, T. (2007). *National economic and social development plan no. 10 (B.E. 2550 -2554)*. Bangkok: The Book. (in Thai)
- Santiwong, T. (2000). *Organization and management*. Bangkok: Thaiwattanapanich. (in Thai)
- Wittayaudom, W. (2007). *Organization development*. Bangkok: Thanawat. (in Thai)

